

Карина МИХАЙЛИЦЬКА,

*здобувач вищої освіти 202 н.з. ННІ №1
Національної академії внутрішніх справ*

Науковий керівник:

*професор кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент*

Наталія БЛЯНСЬКА

СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ДОГОВОРУ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ

Фінансовий лізинг як економічну категорію сьогодні тлумачать по-різному. У широкому розумінні найбільш точно дане поняття можна охарактеризувати як інвестування тимчасово вільних чи залучених фінансових коштів, при якому лізингодавець зобов'язується придбати у власність обумовлене договором майно у визначеного продавця і надати це майно лізингоодержувачу за плату в тимчасове користування з правом подальшого викупу.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» «фінансовий лізинг – вид правових відносин, за якими лізингодавець зобов'язується відповідно до договору фінансового лізингу на строк та за плату, визначені таким договором, передати лізингоодержувачу у володіння та користування як об'єкт фінансового лізингу майно, що належить лізингодавцю на праві власності та набуте ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем, або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов, а також які передбачають при цьому додержання принаймні однієї з ознак (умов) фінансового лізингу, передбачених пунктами 1-4 частини першої статті 5 цього Закону» [3].

Коло суб'єктів фінансового лізингу визначає Закон України «Про фінансовий лізинг». Так, відповідно до ст. 1 ними можуть бути:

лізингодавець – юридична особа, яка набула у встановленому законом порядку право надавати послуги з фінансового лізингу і на підставі договору фінансового лізингу передає лізингоодержувачу у володіння та користування об'єкт фінансового лізингу;

лізингоодержувач – фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, яка відповідно до договору фінансового лізингу отримує від лізингодавця об'єкт фінансового лізингу у володіння та користування;

продавець (постачальник) – фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, в якій лізингодавець набуває у власність майно на підставі договору купівлі-продажу або договору поставки для подальшої передачі лізингоодержувачу на підставі договору фінансового лізингу [3].

Подібної позиції щодо суб'єктного складу дотримується і переважна більшість науковців. Так, на думку Трофімової О.В., безпосередніми сторонами договору лізингу є продавець (постачальник), лізингодавець та лізингоодержувач, що обумовлено нерозривним характером відносин між сторонами зобов'язання за договором лізингу, наявністю взаємних прав і обов'язків [4, с. 94]. І.В. Горіславська також визначає правову природу лізингу як цілісну трьохсторонню угоду, яка має ознаки договорів купівлі-продажу, позики, кредиту, оренди, інвестиції та інших [2, с. 261].

Дещо іншу позицію висловлює М.Р. Габріадзе, відповідно до якої суб'єктами лізингу можуть бути:

- лізингодавець – юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингоодержувачу;
- лізингоодержувач – фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця;
- продавець (постачальник) – фізична або юридична особа, в якій лізингодавець набуває річ, що буде передана як предмет лізингу лізингоодержувачу;
- інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами багатостороннього договору лізингу [1, с. 49–50].

На нашу думку, аналізуючи коло суб'єктів фінансового лізингу, варто вести мову про складну систему правових відносин, що лежать в основі лізингу. Фінансовий лізинг має багатосторонній характер, оскільки передбачає два види договірних відносин: договір фінансового лізингу та договір купівлі-продажу (поставки). Таким чином, вступаючи у відносини фінансового лізингу, сторони мають укласти два види договорів – договір фінансового лізингу (між лізингодавцем та лізингоодержувачем) та договір купівлі-продажу (поставки) предмету лізингу між лізингоодержувачем та продавцем (постачальником). Крім того, такої ж позиції дотримується і законодавець, оскільки продавцем (постачальником) може виступати особа, в якій лізингодавець набуває у власність майно на підставі договору купівлі-продажу або договору поставки (ст. 1 Закону України «Про фінансовий лізинг») [3]. Відповідно суб'єктами договору фінансового лізингу можуть виступати лише лізингодавець та лізингоодержувач.

Підсумовуючи вищенаведене, з урахуванням правової сутності зобов'язань, вважаємо за доцільне розмежовувати такі поняття як «суб'єкти фінансового лізингу» та «суб'єкти договору фінансового лізингу». Лізингові відносини є ширшими за змістом ніж відносини з договору фінансового лізингу, оскільки передбачають укладення і договору фінансового лізингу, і договору купівлі-продажу (поставки), а, відповідно, і коло учасників також має бути відмінним. Таким чином, суб'єктами фінансового лізингу виступають три учасника (лізингодавець,

лізингоодержувач та продавець (постачальник)), а суб'єктами договору фінансового лізингу – лише два – лізингодавець та лізингоодержувач.

Список використаної літератури:

1. Габріадзе М.Р. Правове регулювання договору лізингу за цивільним законодавством України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 5. Том 1. С. 47–52.
2. Горіславська І.В. Правова природа лізингу та його використання у АПК України. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 1. С. 261–262.
3. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02. 2021 № 1201-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text> (дата звернення: 10.12.2023)
4. Трофімова О.В. Правове регулювання лізингової діяльності в Україні. К. : КИТ, 2005. 216 с.

УДК 347.63

Володимир БОБКО,
*доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ В НАСЛІДОК БЕЗВІСНОЇ ВІДСУТНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Кількість осіб, які зникли безвісно в Україні, постійно збільшується. В реаліях сьогодення це відбувається здебільшого внаслідок збройної агресії РФ на території України. Тривала та безвісна відсутність фізичної особи не може не вплинути на правовідносини, учасником яких вона була. Невідомість місцезнаходження одного із суб'єктів правовідносин створює невизначеність у правонаступництві інших суб'єктів. Така невизначеність ускладнює або створює перешкоди у здійсненні ними своїх суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів, виконання правових обов'язків. Зокрема, майно відсутньої особи залишається поза сферою цивільного обороту, а особи, які могли б ним користуватися, не наділені необхідними повноваженнями.

Щоб усунути юридичну невизначеність, яка спричинена тривалою відсутністю фізичної особи, закон передбачає створення особливого юридичного статусу для такої особи – визнання її в судовому порядку безвісно відсутньою або оголошення померлою. Важливою метою у такій ситуації є охорона майнових інтересів самої відсутньої особи.

Дослідженню правовідносин власності та способам її захисту присвячено чимало теоретичних досліджень, достатньо назвати вже